

2021-03-12

Dnr: N/2020/02300
Statens jordbruksverk
jordbruksverket@jordbruksverket.se

Yttrande från Sveriges Veterinärförbund ang. Krav på att hålla djur lösgående

Sveriges Veterinärförbund (SVF) har mottagit rubricerad remiss för synpunkter.

SVF föreslår en övergångstid till lösgående system på:

- o 10 år för nötkreatur
- o 8 år för kommersiell hästverksamhet
- o 3 år för hästar som hålls för hobby
- o 3 år för getter

SVF ser mycket positivt på att djur ska hållas lösgående. Krav på lösgående djur är i linje med nya djurskyddslagens intentioner och gynnar en god djurhälsa samt god djurvälstånd, med ökade möjligheter att utföra naturliga beteenden.

SVF anser att dispensförfarande eller undantag i föreskrifter bör råda för fåbodbud, naturligtvis med krav på betesdrift och lång utevistelseperiod. Här kan Sverige kopiera Norges regler. Detta bör då vara begränsat till den tidsperiod som djuren (nötkreatur och get) hålls på fåbod och med fastställda minimikrav på betestid under dygnet, som då bör utgöra merparten av dygnet (minst 12 timmar). Vid generellt undantag i föreskrifter finns behov av mycket tydliga riktlinjer för i vilka fall undantaget är applicerbart, det vill säga en preciserad definition på fåboddrift. För de som i liten skala håller djur av värdefulla lantraser (genbanksdjur) bör det finnas möjlighet till förlängd övergångsperiod där djuren hålls uppbundna del av dygnet och daglig utevistelse del av dygnet. Detta för att förebygga omställningsrelaterade förluster av lantrasdjur med högt genetiskt värde och samtidigt säkerställa att djuren får möjlighet att röra sig fritt. Från ett djurvälståndsperspektiv anser Veterinärförbundet att en utfasningsperiod på 10 år för nötkreatur är rimlig, medan 15 år kan vara att föredra med hänsyn till livslängd på byggnader och inredning. Övergångstiden bör inte vara knuten till generations-skifte eller försäljning av gården.

SVF ställer sig mycket positiva till omfattande rådgivningsåtgärder inför omställning. Vi anser att rådgivningsinsatser bör finansieras på ett sådant sätt att de är kostnadsfria för djurhållaren och ger möjlighet till individuell rådgivning. SVF bedömer att detta skulle kunna uppmuntra fler djurhållare med små nötkreaturbesättningar att se över möjligheterna att ställa om till lösgående system, vilket kan minska antalet djurhållare som lägger ner verksamheten istället för att ställa om. I ljuset av detta förefaller det kontraproduktivt att avskaffa kravet på förprovning av djurstallar.

SVF anser att det bör övervägas att kunna ställa ökade krav för de nötkreatur som hålls uppbundna vid en längre övergångsperiod, till exempel daglig utevistelse. Detta skulle kunna stimulera till snabbare omställning.

SVF är eniga i rapportens slutsatser kring ökade arbetsmiljörisiker med lösgående nötkreatur, men vill belysa att lösgående djur per automatik inte är mer svårhanterliga än uppbundna djur. Djurens hanterbarhet påverkas till viss del av genetik och är starkt förknippad med hur vana de är vid människor och hur de hanteras - vilket är möjligt för djurhållaren att påverka i såväl uppbundna som lösgående system.

SVF anser att det är viktigt med en tydlig plan för att efterfrågan på svenska animalieprodukter ska upprätthållas eller öka, i förhållande till importerade. Detta såväl under den period då den inhemska produktionen riskerar att sjunka, som då omställningen till lösgående djur är färdig. Mervärdet med lagstadgade krav på lösgående djur behöver belysas, vilket på sikt sannolikt kommer gynna den svenska animalieproduktionen.

SVF anser att riktade rådgivningsinsatser skulle kunna bidra till att fler kommersiella hästverksamheter/ridskolor övergår till hållande i lösdrift eller active stable-system, vilket skulle kunna gynna välfärden för hästarna.

Enligt rapporten (2019:17) uppgår andelen hästar som i dagsläget står i spiltor till ett fåtal procent, vilket i sin tur troligtvis motsvarar ca 17 500 hästar. Huvuddelen av dessa hästar är ridskolehästar. Det är dock värt att poängtera att de flesta ridskolehästar idag står i lösgående system.

Bakgrund

Ett system med lösgående hästhållning innebär en förbättrad livsmiljö för hästar och kan antas minska frekvensen av exempelvis hältor, luftvägsproblem och koliker, vilket på sikt är positivt för djurhälsan. Överlag kan de lösgående systemen (box och lösdrift) förväntas förenkla många arbetsmoment och även om utmockning av boxar kan vara mer arbetskrävande så kan man förvänta att de totala arbetsmomenten minskar och förbättrar den fysiska arbetsmiljön för djurhållaren. Man kommer dock inte ifrån att boxar och lösdriftssystem kan vara mer utrymmeskrävande än befintliga spiltor, vilket i vissa fall kan medföra en minskning av dessa besättningar för att möjliggöra utrymmeskraven.

I Sverige finns det sedan 2007 ett krav på att hästdjur ska hållas lösgående i nybyggnationer eller stallutrymmen som genomgått förprövningspliktig ombyggnation. 2007 kom även föreskrifter om att hästdjur inte får hållas uppbundna i spilta mer än 16 timmar per dygn (fr.o.m. 1 aug 2010). 2019 kom föreskrifter om att hästdjur inte får hållas i några spiltor som byggs efter 1 mars 2019.

Önskemål om datumbestämd övergångstid

Med bakgrund av detta anser SVF att det vore lämpligt att övergångstiden datumbestäms. I Sverige finns det sedan 14 år ett krav på att hästar ska hållas lösgående i nybyggnationer eller ombyggnationer som varit förprövningspliktiga. Vi anser det därför som rimligt att tidsbegränsa övergångstiden till åtta år, dvs fram till år 2027. Det innebär en period på 20 år sedan kraven på att hästdjur ska hållas lösgående började införas. Med en så pass lång period torde inte ett behov av undantag från kravet föreligga. SVF anser att datumbestämmelsen kommer att förenkla övergången till lösgående hästhållning för djurhållaren.

I beredningen av svaret har Djurskyddsutskottet, Husdjurssektionen och Hästsektionen deltagit.

Med vänliga hälsningar
Sveriges Veterinärförbund